

КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО НА САМОКОВ

ас. Даниела Атанасова

През септември тази година посетих Историческия музей в Самоков във връзка с предстоящото сътрудничество с Централната библиотека на БАН.

Името на града е забележителен културен факт и отразява възникването и развитието му около огромните механични чукове за добиване на желязо, наречени „самокови“.

Експозицията „Самоков - дух и метал“ е посветена на значението на града като железодобивен, занаятчийски и културен център. Археологическите находки илюстрират хилядолетни металургични традиции. Действащи макети на пещите за топене на желязо „видня“ и на механичните чукове „самокови“ онагледяват произхода на името Самоков.

Занаятите през Възраждането (XIX в.) — абаджийство, златарство, грънчарство, медникарство, — са илюстрирани с образци и инструментариум. Рядък занаят е обработката на полускъпоценни камъни по антични мостри — антикарство. Интересен е фактът, че в средата на XIX в. в Самоков е открита стъкларска фабрика, в която работели майстори от Карлсбад, Карлови Вари в днешна Чехия.

Традиционният бит през XIX в. и началото на XX в. е представен с искровски шевици и носии, характерни за отделни села в района на Самоков. Дамски костюми по последна европейска мода от втората половина на XIX в., вносни часовници, ръкоделия и др. дават представа за градската култура и модернизацията на самоковското общество по време на най-значителния разцвет на града.

Самоков е дал на българите две от основните постижения на новото време — първата българска печатница на Никола Карастоянов (1828) и първото българско списание „Любосло-

вие” на Константин Фотинов (1844), които са в експозицията на музея. Правилникът на Самоковското мъжко училище от 1861 г., фотографиите на учители и ученици напомнят, че през Възраждането Самоков е бил един от големите просветни центрове на българите.

Експозицията „Самоковска художествена школа“ е създадена с богатата музейна колекция икони от XVII до началото на XX в. Именитите самоковски зографи, прославили града по целия Балкански полуостров, са представени с творби на основателя на школата Христо Димитров и синовете му Димитър Зограф и Захари Зограф, на Никола Образописов, Васил Попрадойков и др.

В Самоков има няколко културно-исторически обекта, които могат да се посетят и да се получи допълнителна информация за всеки от тях.

1. Историческият музей - работи с посетители без почивен ден от 8.30 до 12.00 и от 13.00 до 17.00.

2. Музейният обект "Байракли джамия" работи от 9.00 до 12.00 и от 13.00 до 16.00, на входа има информационна бележка относно посещенията. За организирани посещения извън тези часове е необходима предварителна заявка в историческия музей или по телефона.

3. Работното време на Градската художествена галерия е с различно в зависимост от мероприятията, които се провеждат там.

4. Етнографският комплекс с. Белчин с музей също работи с посетители без почивен ден от 9.00 до 17.00.

В града могат да бъдат посетени и четири от петте действащи църкви: Църква "Рождество на прсв. Богородица"; Църква "Успение на прсв. Богородица"; 3. Църква "Покров на прсв. Богородица"; Църква "Въведение на прсв. Богородица".

Друг музеен обект е и "Сарафската къща", която се стопанисва от Национален фонд "13 века България".

На 26 август 2011 г. Международното бюро на световната асоциация за византийски изследвания и представителите на националните комитети посетиха гр. Самоков и с. Белчин. Бяха посрещнати и приветствани от кмета на общината, представител на общинска администрация, директора и екипа на музея.

Музейните специалисти представиха професионално културно-историческото наследство на града и региона. Участниците /от 32 държави/ бяха изумени от богатото наследство - от беседите, проведени на немски и английски език в експозициите на музея, "Сарафската къща", църквата "Успение на прсв. Богородица", етнографския комплекс и крепостта в с. Белчин. След впечатляващата туристическа обиколка, която направиха, те проведоха своето заседание в хотел „Белчин Гардън“.